Львівський професійний коледж
готельно-туристичного та ресторанного сервісу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НМР
_____ Марія СКОРОБОГАТА
26 серпня 2024 р.

Методичні матеріали для проведення лекцій з дисципліни «Основи правознавства»

Спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанна справа»

Підготувала:
Викладач Павлишин-Кошова Г.Б.

Погоджено на засіданні циклової комісії викладачів гуманітарного циклу
Протокол № 01 від 26 серпня 2024 р.

Голова циклової комісії _____ Ірина ГОЛЕЦЬ

Львів 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Основи правознавства» є складовою гуманітарної та професійно-орієнтованої підготовки здобувачів освіти спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» освітнього рівня «Фаховий молодший бакалавр».

Курс спрямований на формування у студентів правової культури, громадянської відповідальності, поваги до закону та здатності застосовувати правові знання у повсякденній діяльності та в роботі закладів готельно-ресторанного господарства.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи правознавства» є формування у здобувачів освіти системи базових правових знань, необхідних для усвідомлення ролі права в суспільному та професійному житті, розвитку правової культури, громадянської відповідальності й здатності застосовувати правові норми у практичній діяльності фахівця сфери гостинності.

Вивчення дисципліни забезпечує опанування базових знань із теорії держави і права, конституційного, адміністративного, цивільного, сімейного, трудового, кримінального права та права соціального забезпечення, необхідних майбутнім фахівцям індустрії гостинності для розуміння правових засад професійної діяльності.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- ознайомлення здобувачів освіти з ключовими поняттями, категоріями та принципами держави і права;
- формування системного розуміння державно-правових інститутів та їх значення для функціонування готельного й ресторанного бізнесу;
- засвоєння знань про структуру правової системи України, основні галузі права та механізми реалізації правових норм у професійній діяльності;
- розвиток уміння аналізувати правові ситуації та приймати рішення відповідно до законодавства;

- формування навичок користування нормативно-правовими актами та офіційними джерелами права;
- виховання поваги до закону, відповідальності, нетерпимості до порушень правових норм.

Загальний обсяг дисципліни становить 90 годин, з яких 20 годин – лекційні заняття, 16 годин – семінарські та практичні заняття, 54 години – самостійна робота здобувачів освіти.

Лекційні заняття організовані відповідно до структури курсу, визначеної в силабусі навчальної дисципліни. Кожна лекція містить тему, мету, завдання, план, короткий конспект, список рекомендованої літератури та посилання на веб-ресурси.

Формою підсумкового контролю є залік. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Львівського професійного коледжу готельно-туристичного та ресторанного сервісу.

Лекція № 1

Тема: Поняття, сутність та походження держави

Мета: Сформувати у здобувачів освіти системне розуміння поняття держави, її ознак, функцій та ролі у регулюванні суспільних відносин, зокрема у сфері готельно-ресторанного господарства.

Завдання:

- Розкрити загальну характеристику держави та її основні ознаки
- Визначити функції та завдання сучасної держави
- Охарактеризувати взаємозв'язок держави і громадянського суспільства
- Пояснити засади правової держави
- Розкрити значення правосвідомості та правової культури

План лекції:

1. Загальна характеристика держави: ознаки, функції та завдання
2. Держава і громадянське суспільство: взаємозв'язок та взаємозалежність
3. Засади правової держави: повне народовладдя, верховенство права, плюралізм, розподіл влади
4. Правосвідомість та правова культура
5. Роль правових норм у регулюванні суспільних і трудових відносин у готельно-ресторанній сфері

Конспект лекції

1. Загальна характеристика держави

Держава - це особлива форма організації суспільства, що має територію, населення, публічну владу та суверенітет. Основні ознаки держави: наявність апарату управління, суверенітет, територія з її адміністративним поділом, громадянство, законодавство, податкова система.

Функції держави поділяються на внутрішні (економічна, соціальна, культурно-виховна, правоохоронна) та зовнішні (оборонна, дипломатична, зовнішньоекономічна).

2. Держава і громадянське суспільство

Громадянське суспільство - це сфера недержавних суспільних інститутів та відносин. Взаємозв'язок держави і громадянського суспільства полягає у тому, що держава створює правові умови для розвитку громадянського суспільства, а громадянське суспільство контролює діяльність держави.

3. Засади правової держави

Правова держава базується на принципах: верховенство права, поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову, гарантування прав і свобод людини, взаємна відповідальність держави та особи, плюралізм думок.

4. Правосвідомість та правова культура

Правосвідомість - це сукупність поглядів, ідей, уявлень про право. Правова культура включає знання права, повагу до нього та правомірну поведінку. Для фахівців готельно-ресторанної справи правова культура є необхідною умовою професійної діяльності.

5. Роль правових норм у готельно-ресторанній сфері

Правові норми регулюють трудові відносини, відносини з клієнтами, питання безпеки харчування, санітарні вимоги, права споживачів та відповідальність суб'єктів господарювання.

Список використаної літератури:

1. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвєєва. - Київ: Юрінком Інтер, 2022

2. Загальна теорія держави і права: навчальний посібник / В.В. Копєйчіков. - Київ: Юрінком Інтер, 2022

3. Правознавство: підручник / за ред. О.В. Дзери. - Київ: Юрінком Інтер, 2023

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua -Законодавство України
- http://www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського

Лекція № 2

Тема: Поняття та структура правовідносин

Мета: Сформувати розуміння сутності права, правовідносин, правомірної поведінки та юридичної відповідальності.

Завдання:

- Розкрити поняття права як цінності суспільного життя
- Охарактеризувати принципи права та їх практичне застосування
- Визначити поняття правомірної поведінки та правопорушення
- Проаналізувати види юридичної відповідальності

План лекції:

1. Право як цінність суспільного життя, морально-етична природа права
2. Принципи права та їх практичне застосування
3. Правомірна поведінка та правопорушення
4. Юридична відповідальність: види та застосування у практичних ситуаціях

Конспект лекції

1. Право як цінність суспільного життя

Право - це система загальнообов'язкових, формально визначених правил поведінки, встановлених або санкціонованих державою і забезпечених її примусовою силою. Право має морально-етичну природу, оскільки базується на принципах справедливості, рівності та гуманізму.

2. Принципи права

Основні принципи права: законність, рівність перед законом, справедливість, гуманізм, демократизм, верховенство права. Ці принципи визначають зміст правових норм та їх застосування у всіх сферах суспільного життя.

3. Правомірна поведінка та правопорушення

Правомірна поведінка - це діяння, що відповідає вимогам правових норм. Правопорушення - це протиправне, винне діяння деліктоздатної особи, що

завдає шкоди суспільству. Склад правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

4. Юридична відповідальність

Види юридичної відповідальності: кримінальна, адміністративна, цивільно-правова, дисциплінарна, матеріальна. У сфері готельно-ресторанної справи найчастіше застосовується адміністративна відповідальність за порушення санітарних норм, дисциплінарна - за порушення трудової дисципліни, цивільно-правова - за завдання шкоди споживачам.

Список використаної літератури:

1. Теорія держави і права. Підручник / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвєєва. - Київ: Юрінком Інтер, 2022
2. Правознавство: підручник / за ред. О.В. Дзери. - Київ: Юрінком Інтер, 2023

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
- http://www.library.lviv.ua - Львівська національна бібліотека

Лекція № 3

Тема: Конституційне право України як провідна галузь права України

Мета: Сформувати системне розуміння конституційного права, його місця у правовій системі України, структури органів державної влади та основних прав і свобод громадян.

Завдання:

- Розкрити поняття та значення державного права і Конституції
- Охарактеризувати Україну як суверенну, демократичну, соціальну, правову державу
- Визначити основні права і свободи громадян
- Проаналізувати структуру органів державної влади та місцевого самоврядування

План лекції:

1. Державне право та Конституція: визначення, зміст та значення
2. Україна - суверенна, демократична, соціальна, правова держава
3. Основні права і свободи громадян: особисті, соціально-економічні, культурні та політичні
4. Вибори, референдуми та форми прямої демократії
5. Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів
6. Судова система та місцеве самоврядування

Конспект лекції

1. Конституція України як Основний Закон

Конституція України - Основний Закон держави, прийнятий 28 червня 1996 року. Вона визначає основи конституційного ладу, права та свободи людини, організацію державної влади. Конституція має найвищу юридичну силу.

2. Засади конституційного ладу України

Україна є суверенною, незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Носієм суверенітету є народ. Державна влада здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову.

3. Права і свободи громадян

Особисті права: право на життя, свободу, недоторканність. Політичні права: право обирати і бути обраним, свобода слова, зібрань. Соціально-економічні права: право на працю, відпочинок, освіту, охорону здоров'я. Культурні права: право на освіту, доступ до культурних цінностей.

4. Органи державної влади

Верховна Рада України - єдиний орган законодавчої влади. Президент України - глава держави. Кабінет Міністрів - вищий орган виконавчої влади. Судова влада здійснюється Конституційним Судом та судами загальної юрисдикції.

5. Місцеве самоврядування

Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

Список використаної літератури:

1. Конституція України
2. Основи конституційного права України: навчальний посібник / В.В. Копєйчіков. - Київ: Юрінком Інтер, 2022
3. Правознавство: підручник / за ред. О.В. Дзери. - Київ: Юрінком

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
- https://www.president.gov.ua - Офіційний сайт Президента України
- https://www.rada.gov.ua - Офіційний сайт Верховної Ради України

Лекція № 4

Тема: Загальна характеристика основних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина

Мета: Сформувати розуміння системи прав, свобод та обов'язків людини і громадянина, механізмів їх реалізації та захисту.

Завдання:

- Визначити відмінність між правами людини та правами громадянина
- Охарактеризувати класифікацію прав і свобод
- Розкрити механізми гарантування та захисту прав людини
- Проаналізувати основні обов'язки громадян

План лекції:

1. Права людини та права громадянина: поняття та відмінності
2. Класифікація прав і свобод людини
3. Механізми гарантування і захисту прав людини
4. Основні обов'язки громадян України

5. Обмеження прав людини: законні підстави

Конспект лекції

1. Права людини та права громадянина

Права людини - це універсальні права, що належать кожній особі від народження незалежно від громадянства. Права громадянина — це права, пов'язані з приналежністю до певної держави (виборче право, право на державну службу).

2. Класифікація прав і свобод

Громадянські (особисті) права: право на життя, свободу, особисту недоторканність, повагу до гідності, таємницю листування. Політичні права: право на участь в управлінні державою, виборче право, свобода об'єднань. Соціально-економічні права: право на працю, відпочинок, соціальний захист. Культурні права: право на освіту, творчість.

3. Гарантії та захист прав

Конституційні гарантії: судовий захист, право на правову допомогу, Уповноважений Верховної Ради з прав людини. Міжнародні механізми: Європейський суд з прав людини, органи ООН.

4. Обов'язки громадян

Основні обов'язки: захист Вітчизни, сплата податків, дотримання Конституції та законів, шанування державних символів, охорона природи, здобуття освіти.

5. Обмеження прав

Права можуть обмежуватися в умовах воєнного або надзвичайного стану в інтересах національної безпеки, громадського порядку, охорони здоров'я населення.

Список використаної літератури:

1. Конституція України
2. Основи конституційного права України / В.В. Копєйчіков. - Київ, 2022

3. Правознавство: підручник / за ред. О.В. Дзери. - Київ, 2023

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
- https://ombudsman.gov.ua - Уповноважений з прав людини

Лекція № 5

Тема: Громадянство України

Мета: Сформувати розуміння правового статусу громадянина України, порядку набуття та припинення громадянства.

Завдання:

- Розкрити поняття громадянства та правове становище громадян
- Визначити способи набуття та припинення громадянства
- Охарактеризувати права національних меншин

План лекції:

1. Поняття громадянства та правове становище громадян
2. Набуття громадянства України
3. Припинення громадянства України
4. Права національних меншин та гарантування культурних і мовних прав

Конспект лекції

1. Поняття громадянства

Громадянство - це стійкий правовий зв'язок особи з державою, що виражається у сукупності взаємних прав і обов'язків. Громадянство України регулюється Законом України «Про громадянство України».

2. Набуття громадянства

Громадянство України набувається: за народженням, за територіальним походженням, внаслідок прийняття до громадянства, внаслідок поновлення у громадянстві, внаслідок усиновлення, внаслідок встановлення опіки чи піклування.

Умови прийняття до громадянства: визнання та дотримання Конституції, подання декларації про відсутність іноземного громадянства, безперервне проживання на території України протягом останніх 5 років, володіння державною мовою.

3. Припинення громадянства

Громадянство припиняється: внаслідок виходу з громадянства, внаслідок втрати громадянства (добровільне набуття громадянства іншої держави, вступ на військову службу іншої держави).

4. Права національних меншин

Україна гарантує національним меншинам право на збереження та розвиток національної культури, мови, традицій, право на навчання рідною мовою.

Список використаної літератури:

1. Конституція України
2. Закон України «Про громадянство України»
3. Правознавство: підручник / за ред. О.В. Дзери. - Київ, 2023

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
- https://dmsu.gov.ua - Державна міграційна служба України

Лекція № 6

Тема: Поняття, предмет та цілі адміністративного права

Мета: Сформувати розуміння основ адміністративного права, системи органів виконавчої влади та їх повноважень.

Завдання:

- Розкрити поняття, предмет і цілі адміністративного права
- Охарактеризувати організацію державного управління
- Визначити повноваження органів державного контролю у сфері ГРС

План лекції:

1. Поняття, предмет і цілі адміністративного права
2. Організація державного управління
3. Система органів виконавчої влади
4. Органи державного контролю у сфері готельно-ресторанної справи

Конспект лекції

1. Поняття адміністративного права

Адміністративне право - це галузь права, що регулює суспільні відносини у сфері державного управління. Предметом є відносини, що виникають у процесі організації та діяльності органів виконавчої влади.

2. Організація державного управління

Державне управління - це діяльність органів виконавчої влади щодо практичної реалізації законів. Система органів виконавчої влади: Кабінет Міністрів України, міністерства, центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації.

3. Органи контролю у сфері ГРС

Держпродспоживслужба - здійснює контроль за безпечністю харчових продуктів, дотриманням санітарних норм. Державна служба України з надзвичайних ситуацій - контроль пожежної безпеки. Органи місцевого самоврядування - видача дозволів, благоустрій, торгівля.

4. Методи адміністративного права

Основний метод - метод владних приписів, що передбачає нерівність сторін відносин: один суб'єкт наділений владними повноваженнями, інший - підпорядкований.

Список використаної літератури:

1. Загальне адміністративне право: підручник / за заг. ред. І.С. Гриценка. - Київ: Юрінком Інтер, 2024
2. Адміністративне право України / О.І. Остапенко та ін. - 2021

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
- https://dpss.gov.ua - Держпродспоживслужба

Лекція № 7

Тема: Поняття адміністративного правопорушення та адміністративної відповідальності

Мета: Сформувати розуміння сутності адміністративного правопорушення, видів адміністративної відповідальності та порядку адміністративного провадження.

Завдання:

- Розкрити поняття адміністративного правопорушення
- Охарактеризувати види адміністративних стягнень
- Визначити особливості відповідальності неповнолітніх
- Проаналізувати відповідальність за порушення санітарних норм

План лекції:

1. Поняття адміністративного правопорушення та адміністративної відповідальності
2. Види адміністративних стягнень
3. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх
4. Адміністративна відповідальність за порушення санітарних, гігієнічних та екологічних вимог
5. Порядок адміністративного провадження

Конспект лекції

1. Адміністративне правопорушення

Адміністративне правопорушення - це протиправна, винна дія чи бездіяльність, яка посягає на державний або громадський порядок, власність, права і свободи громадян, встановлений порядок управління і за яку законодавством передбачено адміністративну відповідальність.

Ознаки: протиправність, винність, караність, суспільна шкідливість.

2. Адміністративні стягнення

Види стягнень: попередження, штраф, оплатне вилучення предмета, конфіскація, позбавлення спеціального права, громадські роботи, виправні роботи, адміністративний арешт.

3. Відповідальність неповнолітніх

Адміністративна відповідальність настає з 16 років. До неповнолітніх можуть застосовуватися заходи виховного впливу: зобов'язання публічно вибачитися, попередження, передача під нагляд батьків.

4. Відповідальність у сфері ГРС

За порушення санітарних норм, правил торгівлі, прав споживачів передбачено штрафи. Порушення правил пожежної безпеки може тягнути адміністративну відповідальність посадових осіб та підприємства.

5. Адміністративне провадження

Етапи: порушення справи, розгляд справи, винесення постанови, оскарження, виконання постанови.

Список використаної літератури:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення
2. Загальне адміністративне право / за ред. І.С. Гриценка. - Київ, 2024
3. Правознавство / за ред. О.В. Дзери. - Київ, 2023

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України

Лекція № 8

Тема: Загальні засади цивільного права

Мета: Сформувати розуміння основ цивільного права, цивільних правовідносин, права власності та цивільно-правової відповідальності.

Завдання:

- Розкрити поняття цивільного права та цивільних правовідносин

- Визначити суб'єктів та об'єктів цивільних правовідносин
- Охарактеризувати право власності та способи його захисту
- Проаналізувати види цивільно-правових договорів у сфері ГРС

План лекції:

1. Поняття цивільного права, цивільних правовідносин
2. Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин
3. Право власності та захист прав власників
4. Цивільно-правові угоди та договори
5. Цивільно-правова відповідальність
6. Спадкове право

Конспект лекції

1. Поняття цивільного права

Цивільне право - галузь права, що регулює майнові та особисті немайнові відносини між рівноправними учасниками. Метод регулювання - диспозитивний (рівність сторін, свобода договору).

2. Суб'єкти та об'єкти

Суб'єкти: фізичні особи, юридичні особи, держава. Фізична особа характеризується правоздатністю (від народження) та дієздатністю (повна -з 18 років). Юридична особа - організація, яка має відокремлене майно і може від свого імені набувати прав і обов'язків.

3. Право власності

Право власності - це право володіння, користування та розпорядження майном. Види: приватна, державна, комунальна власність. Захист права власності здійснюється шляхом віндикації, негаторного позову, визнання права власності.

4. Договори у сфері ГРС

Типові договори: постачання продуктів, оренди приміщення та обладнання, надання послуг, підряду, трудові договори. Особливості: письмова форма, істотні умови, відповідальність сторін.

5. Цивільно-правова відповідальність

Настає за порушення договірних зобов'язань або завдання позадоговірної шкоди. Форми: відшкодування збитків, сплата неустойки, компенсація моральної шкоди.

6. Спадкове право

Спадкування - перехід прав та обов'язків померлого до спадкоємців. Види: за заповітом та за законом. Черги спадкоємців за законом.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України
2. Цивільне право України: навчальний посібник / за ред. В.А. Кройтора. - Запоріжжя, 2022
3. Актуальні проблеми спадкового права / за ред. Ю.О. Заїки. - Київ, 2024

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України

Лекція № 9

Тема: Сучасне сімейне законодавство

Мета: Сформувати розуміння правових засад сімейних відносин, порядку укладання та припинення шлюбу, прав та обов'язків подружжя і дітей.

Завдання:

- Розкрити поняття сім'ї та шлюбу
- Визначити порядок та умови укладання та припинення шлюбу
- Охарактеризувати права та обов'язки подружжя
- Проаналізувати взаємні права та обов'язки батьків і дітей

План лекції:

4. Поняття сім'ї та шлюбу
5. Порядок та умови укладання шлюбу

6. Припинення шлюбу
7. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя
8. Взаємини батьків і дітей: права та обов'язки

Конспект лекції

1. Поняття сім'ї та шлюбу

Сім'я - це союз осіб, що ґрунтується на шлюбі, кровному спорідненні, усиновленні та інших підставах. Шлюб - це сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у державному органі РАЦС.

2. Укладання шлюбу

Умови укладання шлюбу: досягнення шлюбного віку (18 років, у виключних випадках - 16), добровільна згода, відсутність іншого шлюбу, відсутність близької спорідненості, дієздатність.

3. Припинення шлюбу

Шлюб припиняється: внаслідок смерті одного з подружжя, внаслідок розлучення. Розлучення здійснюється органами РАЦС (за взаємною згодою без дітей) або судом.

4. Права та обов'язки подружжя

Особисті права: право на материнство/батьківство, спільне вирішення питань сім'ї, вибір прізвища. Майнові права: спільна сумісна власність на майно, набуте у шлюбі, право на утримання.

5. Права та обов'язки батьків і дітей

Батьки мають рівні права та обов'язки щодо дитини. Обов'язки: виховання, утримання, забезпечення освіти. Діти мають право на ім'я, громадянство, проживання з батьками, утримання.

Список використаної літератури:

1. Сімейний кодекс України
2. Правознавство / за ред. О.В. Дзери. - Київ, 2023

Посилання на веб-ресурси:

• http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України

Лекція № 10

Тема: Загальні засади трудового законодавства

Мета: Сформувати розуміння основ трудового права, порядку укладання та припинення трудового договору, трудової дисципліни.

Завдання:

- Розкрити поняття трудового права та його принципи
- Визначити порядок укладення та припинення трудового договору
- Охарактеризувати види трудових договорів
- Проаналізувати питання трудової дисципліни

План лекції:

1. Поняття трудового права України, його принципи
2. Джерела трудового права
3. Трудовий договір: поняття, види, порядок укладення
4. Припинення трудового договору
5. Трудова дисципліна та дисциплінарна відповідальність

Конспект лекції

1. Поняття трудового права

Трудове право - галузь права, що регулює відносини між працівниками та роботодавцями у процесі праці. Принципи: свобода праці, рівність трудових прав, право на справедливу винагороду, безпечні умови праці.

2. Джерела трудового права

Основні джерела: Конституція України, Кодекс законів про працю, закони («Про відпустки», «Про оплату праці»), підзаконні акти, колективні договори.

3. Трудовий договір

Трудовий договір - угода між працівником і роботодавцем, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, а роботодавець - забезпечувати умови праці та оплату.

Види: безстроковий, строковий, контракт, на час виконання певної роботи.

Порядок укладення: подання заяви, надання документів, видання наказу.

4. Припинення трудового договору

Підстави: угода сторін, закінчення строку, призов на військову службу, розірвання з ініціативи працівника або роботодавця, переведення.

5. Трудова дисципліна

Трудова дисципліна - обов'язкове підпорядкування встановленим правилам поведінки. Дисциплінарні стягнення: догана, звільнення. Порядок накладення: пояснення працівника, наказ протягом місяця.

Список використаної літератури:

1. Кодекс законів про працю України
2. Трудове право: підручник / за ред. В.В. Жернакова. - Харків: Право, 2023
3. Трудове право України: словник-довідник / за ред. І.М. Якушева. - Луцьк, 2023

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України

Лекція № 11

Тема: Робочий час і час відпочинку. Трудові і соціальні гарантії для працівників

Мета: Сформувати розуміння правового регулювання робочого часу, часу відпочинку, оплати праці та соціальних гарантій працівників.

Завдання:

- Розкрити поняття та види робочого часу

- Визначити види часу відпочинку та відпусток
- Охарактеризувати систему оплати праці
- Проаналізувати соціальні гарантії працівників ГРС

План лекції:

1. Поняття та види робочого часу
2. Час відпочинку: перерви, вихідні, відпустки
3. Оплата праці: структура, гарантії
4. Охорона праці
5. Матеріальна відповідальність
6. Соціальні гарантії для працівників готельно-ресторанної сфери

Конспект лекції

1. Робочий час

Робочий час - час, протягом якого працівник виконує трудові обов'язки. Види: нормальна тривалість (40 год/тиждень), скорочена (для неповнолітніх, шкідливих умов), неповний робочий час.

У готельно-ресторанній сфері поширена позмінна робота, робота у вихідні та святкові дні.

2. Час відпочинку

Види: перерва протягом дня (не менше 30 хв), щоденний відпочинок, щотижневий відпочинок, святкові дні, щорічна відпустка (не менше 24 календарних дні).

3. Оплата праці

Структура: тарифна ставка або посадовий оклад, доплати, надбавки, премії. Мінімальна заробітна плата встановлюється державою. Оплата понаднормової роботи - подвійний розмір.

4. Охорона праці

Охорона праці - система правових, соціально-економічних, санітарно-гігієнічних заходів. У ГРС особливу увагу приділяють безпеці роботи з обладнанням, пожежній безпеці, санітарним нормам.

5. Соціальні гарантії у ГРС

Соціальне страхування, оплата лікарняних, забезпечення спецодягом, обов'язкові медичні огляди, компенсація за шкідливі умови праці.

Список використаної літератури:

1. Кодекс законів про працю України
2. Закон України «Про відпустки»
3. Трудове право: підручник / за ред. В.В. Жернакова. - Харків, 2023

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України

Лекція № 12

Тема: Основи кримінального права України

Мета: Сформувати розуміння основ кримінального права, поняття злочину, його видів та кримінальної відповідальності.

Завдання:

- Розкрити поняття кримінального права та злочину
- Визначити склад та види злочинів
- Охарактеризувати кримінальну відповідальність та види покарань
- Проаналізувати особливості відповідальності неповнолітніх та господарські злочини

План лекції:

1. Поняття кримінального права та його роль
2. Поняття злочину: ознаки, склад, види
3. Стадії вчинення злочину, співучасть
4. Кримінальна відповідальність та види покарань
5. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх
6. Господарські злочини у сфері ГРС

Конспект лекції

1. Поняття кримінального права

Кримінальне право - галузь права, що визначає, які суспільно небезпечні діяння є злочинами і які покарання за них передбачені. Завдання: охорона прав і свобод людини, власності, громадського порядку.

2. Поняття злочину

Злочин - суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину. Ознаки: суспільна небезпечність, протиправність, винність, караність.

Склад злочину: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

3. Види злочинів

За ступенем тяжкості: невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі, особливо тяжкі.

4. Кримінальна відповідальність

Кримінальна відповідальність - обов'язок особи понести покарання за вчинений злочин. Види покарань: штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт, обмеження волі, позбавлення волі.

5. Відповідальність неповнолітніх

Кримінальна відповідальність настає з 16 років, за тяжкі злочини - з 14 років. До неповнолітніх застосовуються примусові заходи виховного характеру.

6. Господарські злочини

У сфері ГРС можливі: шахрайство, привласнення майна, підробка документів, порушення санітарних норм, що спричинило шкоду здоров'ю, незаконне підприємництво.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України
2. Правознавство / за ред. О.В. Дзери. - Київ, 2023

Посилання на веб-ресурси:

• http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України

• https://court.gov.ua - Судова влада України

Лекція № 13

Тема: Обставини, що пом'якшують та обтяжують вину в кримінальному праві

Мета: Сформувати розуміння обставин, що впливають на призначення покарання, підстав звільнення від кримінальної відповідальності.

Завдання:

- Розкрити обставини, що пом'якшують покарання
- Визначити обставини, що обтяжують покарання
- Охарактеризувати необхідну оборону та крайню необхідність
- Проаналізувати підстави звільнення від кримінальної відповідальності

План лекції:

1. Обставини, що пом'якшують покарання
2. Обставини, що обтяжують покарання
3. Необхідна оборона та крайня необхідність
4. Звільнення від кримінальної відповідальності
5. Звільнення від покарання

Конспект лекції

1. Пом'якшуючі обставини

Обставини, що пом'якшують покарання: з'явлення із зізнанням, щире каяття, активне сприяння розкриттю злочину, добровільне відшкодування шкоди, вчинення злочину неповнолітнім, під впливом тяжких особистих обставин, при перевищенні меж необхідної оборони.

2. Обтяжуючі обставини

Обставини, що обтяжують покарання: вчинення злочину групою осіб, повторно, у стані сп'яніння, з особливою жорстокістю, з використанням службового становища, щодо малолітнього або літньої особи.

3. Необхідна оборона

Необхідна оборона - дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів від суспільно небезпечного посягання. Не є злочином, якщо не перевищено меж.

Крайня необхідність - заподіяння шкоди для усунення небезпеки, що загрожує інтересам особи чи держави, якщо цю небезпеку не можна було усунути іншим способом.

4. Звільнення від відповідальності

Підстави: дійове каяття, примирення з потерпілим, зміна обстановки, закінчення строків давності.

5. Звільнення від покарання

Види: умовно-дострокове звільнення, амністія, помилування.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України
2. Правознавство / за ред. О.В. Дзери. - Київ, 2023

Посилання на веб-ресурси:

- http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
- https://court.gov.ua - Судова влада України